

ACC. N:R M. 16507: 1-23.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Skåne

Upptecknare: Karin Tiedgren

Härad:

Berättare: Anna Nilsson

Sochet: Limmishamn *

Berättarens yrke: F. d. tvätterska

Uppteckningsår: 1966

Född år 1884 i Brantevik Limmis ö

x och ngt fr. Brantevik, Limmis ö Ö. Köbbelövs s: n
Jämsbada hd

uppteckningar efter privat fr. lista om
huvudsakl. utdrag ur
fr. lista Lm 126.
s. 1-23.

hur man var sjömann. Hans
omkom när han försökte gå sjön,
när han skulle lägga sig.
Det blev storm och båten kant-
rade. Det var 1914. Jag var
två flickor. När man var
omkom, var den äldsta
fyra år, och den yngsta ett
par månader. Då hade jag
börjat träna åt folk, och
det fick jag förstå med
från att komma föräldra bar-
nen.

Jag har haft alla sorters
arbete! Jag började arbeta,
när jag var elva år. Jag
gift mig, när jag var tjugo-
åttio år. Men jag hade ändå

mig laga mat. Jag hade stre-
klädning också och strick.
Det var i de stora hjonrens-
husen.

Det var en flicka för lön-
en, som passade mina flickor.
Hon skulle ha en krona om
dagen, och jag hade tre i
lön. När min far dog och
more blev ensam, kunde
hon hjälpa mig med barnen.
Så fick jag göra i ordning,
när jag kom hem. Flickarna
fick aldrig följa med till
arbetet.

Någon annan bisyssla,
som att sy och sticka åt
folk, hade jag inte.

När det skulle lagas mat, skulle det finnas en matlagare och en vid sidan av. Till en början gick jag vid sidan av, men sen fick jag stå för matlagningen själv. Jag kunde också stå. Den Wicksby och jag skitte själva om en fisk i Kantors- och skalen med ettundantjugo personer.

Jag har inte haft några midsommar, utan minna två bröder ett par men ett års tid, men inte mer.

Jag fick ju tycka om mitt arbete, jag fick låta

bli att tänka på det.

Vi kunde få bräja med
tvättens klackar ett par nat-
ter. Klackarna var även
halv tio på frimiddagen
och tvätten fick ligga.

Hos brygmästarens fag de
matknyttarna fick att vi skulle
se för äta där.

Huset vi bodde i först
skulle säljas 1916, och då
flyttade vi till ett hus i
Sheppardsgatan. Där hade
jag inresterat, en frukt,
som stod hos Viktor Svens-
sons. I detta huset har vi
bott sedan förra året. Det
byggdes 1743, och är det

äldsta i hela stads. I det
här huset är det två lägen-
heter. Det var jag och flis-
karna, som bodde i vår
lägenhet, och min mor
här hos mig. Det är tre
rum och två i vår lägenhet
och två rum och två i den
andra. Rummen benäm-
des inget särskilt. Vi sa
stora och lilla rummet och
sovrummet kallade vi kam-
maren. Det var vanligt att
folk hade ett rum, som de
kallade kammare. Somliga
låg i sina kamrar, andra
störde in på den där.

Och vi fick gäster, både

vi i det lilla rummet och
drack kaffe. Barnen fick
vara överallt.

Vi hade en liten täp-
pet med mycket blommor,
och det var så vackert.

Brostaden var svårarbetad.
Vi fick bära in all ved. Jag
skulle ha önskat, att det
fanns teakett.

Först när vi flyttade hit
stod en vacker hälsopis
i lilla rummet. I kamm-
ren stod en "metalljäs". Vi
eldade med ved och riktig
stenskål. Jag fick bygga ve-
ders sjöar och bära in den
sjöar.

Vi hade fått en kistepis,
som stod på ben. Den fick
vi en, som muckades in.

Det var så många sorters
lampor på den tiden, och
ingen fötogen att köpa.

Vi fick elektriskt ljus på
min födelsedag 1918.

Vi hade ingen vattenled-
ning utan pump på går-
den. Vi har inte haft vat-
tenledning mer än tio år.

Kvinnade vatten gjordes som
som belet, när pumpen
var tom.

Man rökar mer i hus-
hållar nu än för, tycker
jag. - När man bakar är

det det samma. Nu har
de ju Snittmarken i bad-
rummet.

Jag har alltid haft hatt-
huar. Den första hatthuar
när jag var hemma i
mitt födelsehem. Det
var en hatthuar, som
gick i lån i Skantzuk. Jag
var nog ungefär tolv år.
Den var liksom dubbel
med två kullar och var
brun. Jag tyckte den
var så häckig.

Kaffebinar hade vi en
huar till, som använde
vi samma huar till kaffa-
den. När vi var små,

brände med kaffet själv.
Därinnan var gräddarna.
Man stod i ett gammalt
hus, där vi tvättade. Där
fanns en eldstad, som
man hade järnet över. Br-
narna blev goda.

När jag gifte mig, fick jag ett
brefat och en järnkälla att ma-
la smap med. Egentligen skul-
le det vara träfat. Nu mal jag
i ett smaginat fat.

Jag stekte in sill, så som
bruk. Saltad smak var lika
gott som kaviar och mycket
billigare. Ringar hade jag all-
tid haft en fins lina. En mas-
sa äppelströ hade vi haft in.

Från Koloniträdgårdens fick vi
jordgubbarna. Koloniträdgården
har jag haft i femton år.
Vi har haft Koloniträdgården
frunt och så. Där gick flickor-
na i skolan, så länge vi
är det.

Om julanna har jag alltid
gjort sylta gjorda. Vi hade
alltid gis på Skansen, men
det har min bror.

Jag förmärde den saltade
fisken i tvättkaret och i ett
par bodar på gården. Jag
skaffade vintergärdd av
porlän, som jag förmärde
i Betels källare, för jag själv
hade jag inget. Betel ligger

mitt smott här.

Under hui gyt fick jag ingen
mjölk till min lilla bror i
mjölkaffären. Jag vet inte,
var vi fick mjölk i främ.
Barren svakt. Det är en
utslagat var det ont om.
De som hade gott om peng-
ar kunde handla av bröder-
na.

Vi hade tre måltider om
dagen, frukost, middag och
kvälsmat. Vi åt frukost in-
nan flickorna gick till sk-
lans, middag sen om kväls-
mat vid vriden. Vi åt all-
tid på samma gång. Vi åt
alltid i köket utom på sön-

dagarna, då ut vi i lilla
kinnret. Jag satt mitt frä
brudet med en flicka på
var sida. Tjogers fick stå.
Flickarna fick lov att prata
vid matbordet. Min mor
har förbrat flickarna: Vi
har alltid ätit på vardag.

Först hade vi tallrikar
och fat i skänkern, som bjöf-
te min dotter en biff, och
då flyttades skänken ut i
kitchen. De vanliga brinnarna
och gafflarna låg i en
låda i kitchen, brinnalådan
så vi, pojarna gjorda dem
i stjärnor och såna skaller
det finns i vårt hus. De

Bästa brödröskens liggare i buff-
fett. En finare uppsättning
passade stort i buffett. Jag
gick en promenad, av min skä-
rhet, när jag gifte mig.

Vi hade inte så många
bjudningar, men när han-
nen var små gick släk-
tingarna till närmaste fri-
pilsaffar. Kaffe-bjudningar
hade jag. När jag fylde
en kanna de fulla, som
jag arbetade hos. Vi hade
jag hemskast bröd. Sport-
haka var bara för de som
hade gått som pojkar. Det
fanns inte att hysa i bi-
lan som nu. Det var till

Äktligt finska bjödningarna som
det var sportbana och
golf.

På den tiden bakade
man gamla och matbröd.
Vi bar degen till bageri.
Under kvällen var det dala-
ga spisar och inget att
äta med. Brödet blev ga-
dare, när det bakades i
stora ugnar.

Buggade gjorde vi inte.
Vi bjöd på en dricka.
Många har vi aldrig haft
i vårt hem.

Symaskin har jag alltid
haft, men jag hade inte
tid att sy. Min moster

skjortor var himre till oss
från hand, det var nämligen jag
var litet. Det var mer,
som sydde på symaskinen.
Hon sydde vita kläder, men
hon lagade, bakade &c. &c.

Jag skickade skumpan
ihland. Vårka kunde jag,
men jag hade sämre tid
till det. En fru från Brante
när lände oss hade skicka
oss vårka. Hon hade några
slags syltar. Då var jag
inte mer än sju år.

Barren fick springa
mycket ensam. Min mor
blev på sjuk ihland. I land
visste jag inte, var jag skulle

gåva av hammen. Tugelung
fick gå till marken och
ha där en ätta där. Den
där saluånga träen fick ges
sa Tuga-Marta.

Sluckarna fick också
ibland, särskilt den lilla
minsta var också. Den
fick också en stor f. och
hades.

Sluckarna fick också hemma
Tugelung var fick hemma
i mitt färdskåp. - En
gammal hammska, som
hette fru Sjöstens, hade. Barn-
morskan hade lammangs-
hamna med sig, så att den
hade dukar. De andra var

inte hemma när barnen
föddes. Man fick ligga i sitta
dagar; det var mycket so-
iga. Barnmorskans barn var
dagar i bad efter föloss-
ningen för att visa hur bar-
net skulle stötas och skuta
om modern. Om så alltid,
att barnen skulle rammas
in i månader. Barnen lind-
ades. Före skulle hela kropp-
en lindas ända ner till
längstranna och så trit att
den inte skulle kunna röra
sig. Det var för att barnen
skulle bli paka. Sedan lin-
dades den inte så långt
mer. - Jag hade inget barn-

nagor. Jag lärade en gång
en stor nagor, som jag
härde till Brantenik med.
Det var när den första
bilarna kom, så jag blev
glad, att aldrig komma till
Brantenik. Jag hade inte
spädbarnsskratt, är så
mycket ammerkända nu
än för.

Ennå i Brantenik stod
en liten buske, som vi ha-
lade lastika, vid buska-
nen. Lantbrukarna fick
en lastikare för att ge ut
harna för att mjölken skul-
le bli renare. Den smaka-
de så lite, att den märte

Hälsa Hanna i rosen och skicka
det långt ner i halset.

Lorichan kunde vara
bra för rosen och så. Den
skulle haas i vilad mjuk,
och så skulle rosen

kvävas med det. Jag vet
ett tillfälle, när det hjälper.

Kalot late man in
bland kläderna i gunde-
kåben, för då har inte
nål, stötte man.

Kalots brännin amände
man med ont i magen.

Kalot stekte mer i en fles-
ka, så händer brännin
grä. Det skulle stå kvar
länge som bröet. Många

gamla kvinnan i Brantenik
blev bjäpsta av det.

Det gick många spikdo-
mar för Brantenik, diktari-
en skakade av sig. Min
var fick skuggspika, det
kunde diktari. Jag var nog
en arton år då. Han blev
bra, när han fått träning.

Vi hade inga badmön-
ligheter. Vi badade som som-
mar, sedan vi gått ut klä-
derna för skolan. När
vi var hemma tvättade vi
som vi var och byta kläder
när vi lämnade. Jag hade
inte tid att gå till badstuga,
men flickorna var där

män gång.

Viset fanns här rättar. Det
var fullt med bruns utangår,
och då fanns det rättar.

Då sa man till Jansson, det
var byråkratern, och så
satte han upp fjällen.

Jag var när hemma när
lördag, och då fick jag stä-
da. Vi hade gränsåpa, sap-
brödet, skrubbrödet och skum-
duk. Vi hade tvättbuss, och
vi fick bära vatten dit in.
Jag kunde inte tvätta så of-
ta till mig själv, jag kom-
mer inte längre till afta.
Vi hade Ladios tvättpulver.

Så att tvätta någannat hade

vi nägot, som hette Tuallal,
naggarna blev på klarna.

Om sommarna bestes
kläderna ut på skansen,
annars hängde vi den på
vindarna.

Det fanns en liten vid-
maskin som lånades ut.
Där hängde den på. Fick
man fatt på vidmaskinen
var det härligt. Den
vidmaskin gick i lån om-
kring 1915.

Man hängde inte på
för kläderna på skansen,
utan tog man dem bekvämt.
Tuallal hängdes i sin med
klapparna. Man stod på en

ACC. N:R M.16507:23.

flotte med tvättbänkar.
Man hade inte tvätten,
utan bytte den.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND